

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Sju lärares inställning till läxor

Malin Fabian

Självständigt arbete L3XA1A

Examinator: Peter Erlandson

Förord

Tack till de yrkesverksamma lärare som har valt att delta i denna kvalitativa undersökning och således hjälpt mig genomföra detta examensarbete. Det har varit intressant att få ta del av de tankar och åsikter lärare har om läxors syfte, vilket har gett mig inspiration till hur jag vill arbeta med läxor i min kommande yrkesroll. Ett av mina viktigaste uppdrag som pedagog är att peka eleverna i den riktning som gör att de uppnår de mål och krav som ställs på dem och läxan kan, med rätt syfte och tillvägagångssätt, vara en av flera vägar att gå.

Sammanfattning

Titel: Sju lärares inställning till läxor

Title: Seven teachers' attitude towards homework

Författare: Malin Fabian

Typ av arbete: Examensarbete på avancerad nivå (15 HP)

Examinator: Peter Erlandson

Nyckelord: läxa, läxor, föräldrainsyn, studieteknik, studiestöd

I den här kvalitativa fallstudien får vi ta del av sju lärares resonemang kring läxor, deras inställning till dessa och vilket syfte deras läxor fyller. Utgångspunkten har varit följande frågeställningar: Vad är lärarens inställning till läxor? Vilket syfte menar lärare att läxor fyller? Menar de att läxor strävar mot de mål och kunskapskrav som finns i läroplanen, och i så fall hur? Med semistrukturerade intervjuer, både fysisk och via telefon, har några lärare fått yttra sina åsikter kring läxans nödvändighet. Det visade sig att flera av lärarnas främsta syfte med läxan var för att informera föräldrar eller vårdnadshavare om vilken nivå deras barn befann sig på samt vad de gjorde i skolan. Andra syften med läxor var öva upp en god studieteknik, repetera övningar som eleven gjort i skolan samt befästa kunskaper som barnet har tillskansat sig i skolan. Huvuddelen av de lärare som intervjuats anser att erbjuda studiestöd är nödvändigt för ett fungerande läxsystem.

Innehåll

Inledning.....	1
Avgränsning av ämnen.....	1
Syfte och frågeställningar.....	2
Definitionen av läxa	2
Kännetecknen för en god läxa.....	2
Tidigare forskning	4
Läxans syfte.....	4
Typ av läxa	4
Föräldrar och studieteknik.....	5
Feedback till elev och lärare.....	6
Nackdelar med läxa	6
Interaktiv läxa.....	6
Metod	8
Metodval.....	8
Intervju	8
Urval.....	8
Genomförande	8
Bearbetning, litteraturgenomgång och analys	9
Etiska kriterier	9
Resultat och analys.....	11
Inställning.....	11
Typ av läxa	13
Föräldrar och studieteknik.....	13
Läxan och kunskapskraven	16
Uppföljning, feedback och beröm.....	17
Resultatdiskussion.....	19
Metoddiskussion.....	22
Referenser.....	23
Bilaga - Intervjuguide.....	24

Inledning

Debatten om läxans existens är alltid aktuell och personer med skilda åsikter delar gärna in sig i läger där vissa menar att läxan ska slopas, medan andra framför olika argument om vikten av läxans befintlighet. Under mina praktikperioder har diskussioner kring läxan lyfts, då av föräldrar som anser att deras barn inte ska behöva göra läxor på sin fritid, men också av de som vill ha fler läxor till sina barn, både för att få en inblick i elevens skolgång, men också för att barnet ska utmanas och utveckla mer kunskaper inom olika ämnen. Under vår fyraåriga utbildning på Göteborgs universitet har läxans syfte inte uppmärksammats, vilket gör mig nyfiken på ämnet. Läxan tycks vara en tradition i många skolor, men i vår nuvarande läroplan finns inget krav på just detta (Skolverket, 2014). På Skolverkets hemsida finns ett avsnitt om läxor där det i inledningen står att “det är upp till lärare och rektorer om de vill arbeta med läxor som en del i undervisningen” (Skolverket, 2019a), det finns alltså inget krav på läxor eller hemuppgifter.

Som lärare anser jag att det är viktigt att i sin profession kunna motivera alla val som görs i och kring undervisningen både för dig själv och eleverna, men också för föräldrar eller vårdnadshavare, kollegor och rektorer. Jag har därför valt att intervjua sju lärare som ger ut läxor för att få reda på deras inställning till läxor och vilket syfte dessa hemuppgifter fyller. På så sätt kan jag och andra blivande lärare, såväl som befintliga sådana, få sig en uppfattning om läxans innebörd och ta ställning till huruvida vi ska ha läxor i vårt yrke eller ej.

Detta är en beskrivande fallstudie som visar vilket syfte sju lärare anser att läxan fyller och deras åsikter kring den.

Avgränsning av ämnen

Fokus i den här studien är ämnena svenska och matematik, och då läxor i form av exempelvis läxblad eller läxböcker. Efter en analys av tidigare gjord pilotstudie, där lärare svarade på en enkät om läxors syfte, valdes först läsläxa bort från denna studie då många lärare underströk vikten av läsläxa som mängdträning eftersom eleven behöver mycket tid på att öva upp ett gott läsflyt. Denna mängdträning menar många behövs både i skolan, men även på fritiden då de anser att tiden i skolan inte räcker till för att öva upp ett gott läsflyt. Enkätsvaren hjälpte vidare till att utesluta repetitionsläxor som ger utantillkunskap i matematiken, såsom multiplikationstabellen där de olika tabellerna automatiseras, då många lärare menade att eleverna behöver olika mycket tid att repetera. De menade också att repetition var nyckeln till kunskap och vissa pekade även på att det fanns forskning som styrker vikten av repetition. Tanken med den här studien är att lärarna gräver djupare kring syftet med läxan med förhoppning att de kommer med kloka svar som kan analyseras och vägas åt båda sidor. Syftet förfinades vidare genom att utesluta läxor i samhälls- och naturorienterande ämnen, främst för att min erfarenhet är att sådana är ovanliga i lågstadiet.

Syfte och frågeställningar

Studiens syfte är att undersöka hur några lärare i grundskolan resonerar kring läxor. Jag vill veta vad lärarna har för inställning till läxor, ta reda på deras åsikter kring läxans meningsfullhet och nödvändighet samt få reda på om läxan används för att uppnå kunskapskraven eller det centrala innehållet i läroplanen, och i så fall hur.

Frågeställningar:

- Vad är lärarens inställning till läxor?
- Vilket syfte menar lärare att läxor fyller?
- Menar de att läxor strävar mot de mål och kunskapskrav som finns i läroplanen, och i så fall hur?

Definitionen av läxa

Det finns inte någon generell definition av läxa som forskare och pedagoger har enats om men den vanligaste definitionen är den som Harris Cooper, professor vid Duke University i USA beskrivit. Han definierar läxan som en uppgift tilldelad av lärare till studenter som är tänkt att utföras utanför skoltid. Detta innefattar också det arbete eleven eventuellt gör på raster och håltimmar (Cooper & Valentine, 2001) och (Skolverket, 2014). Från nationalencyklopedins webbsida fanns följande definition av ordet läxa: "läxa; avgränsad skoluppgift för hemarbete särsk. om visst textstycke som skall läras in" (Nationalencyklopedin). Ingrid Westlund, en svensk filosofie doktor, lektor och docent i pedagogik vid Linköpings universitet har definierat ordet läxa så här: "Läxor är en hybrid mellan hem och skola, mellan uppgift och tid." (Skolvärlden, 2012).

Definitionen av läxan uppfattas av flera på ungefär samma sätt, och det verkar sammantaget för många skolor vanligt att ha läxa. Nu är det min uppgift att ta reda på vilket syfte som läxan fyller hos de sju lärare som förekommer i den här studien. Ordet läxa kommer i den här uppsatsen att användas synonymt med hemuppgift, uppgift och övning.

Kännetecknen för en god läxa

Nedan kommer två förklaringar på vad en god läxa är enligt en svensk docent samt en amerikansk professor inom pedagogik. Detta kan av läsaren användas som en referenspunkt genom resterande text och jämföras mot det som lyfts följande.

Ingrid Westlund har listat kriterier för en bra läxa där en sådan är uppgifter som elever förstår men behöver färdighetsträna. Eleven ska alltså inte behöva sätta sig in i något nytt. Det är viktigt att alla elever ska hinna genomföra läxan på samma tid, barnet ska alltså inte behöva sitta mycket längre tid än sina medkamrater för att genomföra uppgiften. Vidare ska uppgifterna vara väl avgränsade, enkla och inte kräva någon hjälp hemifrån. Läxan ska av läraren vara väl förberedd och sedan följas upp på något sätt. Fördelaktigt ska läxan utformas så att hemmiljön kan nyttjas på olika vis (Skolvärlden, 2012).

Cathy Vatterott, professor inom utbildning på Missouri–St. Louis universitetet i USA, menar att det finns fem karaktäristiska drag som kännetecknar den bästa läxan som fördjupar elevens förståelse för ämnet. Dessa fem attribut är: meningsfullhet, effektivitet, äganderätt, kompetens och estetiskt tilltalande vilka kommer att presenteras närmare nedan (Vatterott, 2010).

Läxan behöver rannsakas så att den har ett tydligt syfte och känns *meningsfull* för eleven samt fungerar till dennes sätt att lära. Professorn ger exempel på läxor som inte anses meningsfulla; skriv tio ord, upprepa tre gånger eller räkna uppgift 1–20. Istället menar hon att det är mer effektivt att låta eleven välja mellan olika metoder för att träna stavning, exempelvis att forma ordet med fysiska bokstäver med hjälp av sällskapsspelet Alfapet eller att visa hur orden används i en mening. Vatterott menar också att läxan blir mer effektiv när den delas upp i flera korta uppgifter snarare än att göra en stor läxa en gång i veckan. På så sätt får eleven många, korta stunder att öva och repetera vilket ska, enligt henne, gynna lärandet. I detta fall menar hon att det vore mer effektivt att dela upp matematikläxan så att eleven genomför de tjugo uppgifterna, men utspridda över flera dagar (Vatterott, 2010).

Vatterott anser att läxan ska innefatta *effektivitet* och att de läxor där lärandemålet inte är tillräckligt tydligt, eller de som tar för lång tid för eleven att genomföra är ineffektiva. Läxor som anses ineffektiva innefattar icke-akademiska kompetenser såsom att klippa, klistra och måla exempelvis olika planscher eller modeller. Även om aktiviteten ses som ett roligt sätt att redovisa sina kunskaper på hamnar istället fokus på fel saker då de akademiska kompetenserna, elevernas kunnande, egentligen borde vara huvudfokus i läxan. Vidare pratar hon om effektivitet i form av tidskrävande läxor och den mängd tid eleven behöver lägga på dem. Det finns andra sätt att nå samma mål som ovan beskrivna läxor når på kortare tid. Vatterott ger exempel på att skriva dagböcker där barnet låtsas befinna sig i den tid och på den plats som ämnet handlar om (i detta fall i det amerikanska inbördeskriget) istället för att bygga diverse tidskrävande modeller runt samma ämne (Vatterott, 2010).

Genom att låta eleven vara delaktig i utförandet av läxan ger vi han eller hon en *äganderätt* till den. Detta sker när barnet får, inom ramen av uppgiften, utföra uppgiften på ett sätt som det själv väljer och blir på så sätt elevens uppgift och inte lärarens. Detta kan te sig inom historia, där barnet exempelvis får välja vilket land de vill skriva om, men hålla sig till utsatta rubriker som hela klassen håller sig till. Själva presentationen kan eleven själv få välja, exempelvis i uppsatsform, video eller PowerPoint. Vatterott ger ytterligare ett exempel på äganderätt med läsläxan där eleven får välja vad, när och hur mycket den läser. Hon menar att när lärare bestämmer vilken bok, vilken tid och när eleven ska läsa kan det ge motsatt effekt. För de elever som gärna läser för nöjes skull kan läsningen istället ses som en syssla som ska genomföras och läser då endast för sakens skull (Vatterott, 2010).

Det är viktigt att eleven känner sig *kompetent* att utföra läxan på egen hand. Detta avgörs bland annat av den mängd arbete som krävs för att genomföra den. För att få eleven att känna sig kompetent krävs en individualisering av läxorna där de som behöver får färre frågor att besvara, mindre text att skriva etcetera. Läraren behöver också gå igenom läxan med eleverna innan de utför den så att de känner sig säkra i genomförandet. Vatterott nämner också att lärarna bör uppmuntra eleverna att arbeta upp en väl fungerande studieteknik (hon nämner dock inte hur), där de använder sig av egna effektiva metoder som fungerar bäst för dem under läxläsningen (Vatterott, 2010).

Slutligen hävdar Vatterott att elevens första intryck av läxan avgör huruvida denne genomför den eller ej. En *estetiskt tilltalande* uppgift med kort och koncis text, gärna med bilder, är för eleven mer motiverande att genomföra än en texttät läxa som kan kännas långdragen och tråkig. Däremot kan fallgropen med estetiskt tilltalande läxor vara om för stort fokus läggs på designen och lärandemålet förbises. Därför bör en balans mellan estetiken och lärandemålen ha i åtanke när läraren skapar läxan (Vatterott, 2010).

Tidigare forskning

Det finns ringa svensk forskning kring läxors syfte (Skolverket, 2014) trots att läxan förekommer i många svenska skolor idag, vilket har tvingat mig att utöka sökningen till internationell forskning. Nedan följer forskning från Kina och USA.

Läxans syfte

I Tam och Chans studie (2016) ses läxan som en viktig del för att eleven ska få möjlighet att befästa kunskap, öva upp en färdighet kring olika ämnen, främja förståelse och för att utöka minnet. Enligt Epstein och Van Voorhis (2001) ska en läxa fungera som en förlängning av det eleven gör i klassrummet, en repetition där den får extra tid att öva på de förmågor den har arbetat med i skolan. Det får alltså inte vara något nytt för barnet, utan något som den redan känner till. Detta är något vi även kan se i Cory och Bennetts studie (2017) som dessutom tillägger att läxorna ska kännas meningsfulla för eleven, och gärna innehålla aktiviteter som involverar familj eller jämlingar. Utöver repetition finns fler syften presenterade i både Tam och Chans (2016) såsom i Epstein och Van Voorhis (2001) studier, däribland förberedelse för kommande klassrumsundervisning, kommunikation mellan föräldrar och barn rörande elevens arbete i skolan samt interaktion mellan jämlingar. Fler vanliga funktioner läxan fyller i Tam och Chans studie (2016) är att läraren övervakar elevens lärande, att främja eleven kunskapsutveckling och att förbereda denne för bedömning och prov. En av lärarna talade om hur systemet ser ut i Hong Kong, med betydelsen av goda resultat i bedömning och på prov, och pekade på vikten av att eleverna blev införstådda i att hemuppgifter gynnade deras resultat.

Tam och Chan (2016) pratar även om vikten av att synliggöra meningen med läxan, så att eleven inte tror att den ges ut för enbart sakens skull, vilket Coutts (2004) problematiserar. Eleverna i de yngre åldrarna (årskurs 1–3) hade till en början en positiv inställning till läxa, men började ganska snart tycka att den var tråkig. Detta för att de inte förstod syftet med den eller att syftet inte var synligt. Vidare uttrycks vikten av att vara tydlig med läxans syfte i Coutts studie och att syftet samspelar med de uppgifter som delas ut, vilket Bempechat (2019) också menar. Om syftet är att fostra eleverna till att öva upp en god studieteknik borde uppgiften spegla det genom att till exempel dela ut många korta övningar snarare än något som ska lämnas in en gång i veckan. På så sätt bidrar läxan till att öva upp en god rutin kring läsläsning. Coutts (2004) hävdar att med veckoliga hemuppgifter så ligger ansvaret på föräldern som ska se till att uppgiften blir genomförd och inlämnad medan en liten, kort läxa, som inte kräver för stort kognitivt engagemang för eleven, så ligger ansvaret istället på denne. Sammanfattningsvis ska läxans syfte vara något som stärker elevens kunskap kring ämnet men på ett sätt som känns relevant för barnet (Coutts, 2004).

Typ av läxa

I Tam och Chans artikel (2016) såg lärarna läxan som en nödvändig del av lärandet och förväntade sig att eleven spenderade cirka en timme per dag åt hemarbete. De föredrog läxor som uppmuntrar barnet till att tänka och vara kreativa, framför mer traditionella läxor som innebar en mekanisk inläring, en så kallad drillande eller tragglande läxa. Samtidigt ansåg de att dessa mekaniska läxor var nödvändiga för eleverna, framförallt i språkundervisningen. En av lärarna i Cory och Bennetts studie (2017) påstod att läxan hade en stor inverkan på elevernas lärande inom matematik och delade därför ut 20–30 uppgifter nästan varje dag. Beviset på detta var "blicken de hade i ögonen" där hon kunde se att de klarat läxan. Senare uttryckte hon frustration över den mängden läxor hennes egen dotter hade som påverkade och tog värdefull familjetid. Hon menade samtidigt att skolan likställdes med att ha ett jobb, och elevens jobb var att lära sig, varvid de hade läxor.

Enligt Epstein och Van Voorhis (2001) används läxan som ett sätt för läraren att se elevernas förmågor som inte syns i klassrummet. Att lärarna använder läxan för testa elevernas förmågor kan vi också se i Tam och Chans studie (2016) då en av lärarna konstaterar att läxan måste finnas och användas som en bedömning av elevernas lärande. Detta på grund av hur utbildningssystemet ser ut i Hong Kong med limiterade resurser från regeringen till skolan. Hen menar att andra länder har mer resurser i skolan, däribland färre elever per lärare, och behöver således inte dela ut läxor till sina elever (Tam & Chan, 2016).

Föräldrar och studieteknik

I Epstein och Van Voorhis artikel (2001) framkom det att ett av syftena med läxan var att informera föräldrar om vad barnen arbetar med i skolan, hur deras barn utvecklas och hur de kan hjälpa deras barn i utbildningen. Detta förekom även i Tam och Chans studie (2016) där en av de intervjuade lärarna påstod att de elever som har stöd från sina föräldrar får bättre resultat i skolan. Även om de inte hjälpte till med läxan personligen kunde deras positiva inställning till läxor vara förmånlig för ett ökat lärande. Att föräldrarna påverkar sina barn med sin positiva inställning är något som Bempechat (2019) också menar. Resultatet i Bempechats studie visar att föräldrar kan påverka barnets lärande endast genom att uttrycka sig positivt kring skolan, att engagera sig i aktiviteter rörande skolan och hjälpa till med läxan. Epstein och Van Voorhis (2001) pratar även de om föräldrars inflytande över eleven genom sättet att uttrycka positiva åsikter kring läxa och skola men även hur skolarbetet kan användas i verkliga livet. De uppmuntrar till läxor som kan leda till diskussioner mellan barnet och familjemedlemmar kring vad eleven lär sig i skolan. Vidare resoneras det i Bempechats artikel (2019) runt vilket sätt en förälder kan hjälpa sitt barn med läxan. Det anses viktigt att låta barnet få göra hemuppgiften själv och endast fungera som ett stöd genom att finnas till hands för feedback och handledning snarare än att "peka med hela handen". Bempechat menar att det är en skillnad på stöttande och påträngande läxhjälp, där det förstnämnda är förklarat ovan, och det sistnämnda innebär att föräldern berättar för barnet hur de ska gå tillväga för att fullfölja sin läxa istället för att barnet får tänka ut det själv. Att barnet ska genomföra hemuppgifter på egen hand understryks även av Epstein och Van Voorhis (2001) då lärarna i deras studie anser att läxan är barnets ansvar.

Coutts (2004) har undersökt föräldrars och deras barns syn på läxa, vilket syfte den fyller och hur det kan påverka elevernas attityd kring läxan. Även om artikeln har fokuserat på föräldrars åsikter menar Coutts att deras och lärares perspektiv på läxan samspelar, främst kring de sociala ändamålen såsom att lära eleven att ta ansvar, att öva upp en studieteknik och att fördela sin tid, vilket föräldrarna såg som en förberedelse för framtida studier. Detta menade lärarna i Bempechats (2019) och Epstein och Van Voorhis (2001) studier också. Bempechat (2019) påpekar att de färdigheter eleverna har övat upp redan i yngre årskurser hjälper dem att organisera sina studier i de högre årskurserna och här har föräldrarna ett stort ansvar. I de yngre årskurserna bidrar läxan nämligen till att föräldrarna får en möjlighet att fostra sina barn till att studera effektivt. Det är deras ansvar att hjälpa sitt eller sina barn att öva upp en god studieteknik genom att etablera rutiner kring läsandet, förmedla vilka förväntningar det finns på eleven och hur de ska disponera sin läsläsningstid. Coutts (2004) lyfter en svårighet med detta då eleven inte direkt ser fördelen med läxan och att den därför inte känns lika relevant för denne. För att barnet ska uppnå de målen som föräldrarna anser att läxan fyller (bygga upp en välfungerande studieteknik) måste den genomföras självmant. Det visar sig dock att många elever inte förstår att det kan finnas en koppling mellan prestation och lärande utan gör istället läxan för att behaga lärare eller föräldrar och för att undvika problem som kan uppstå när barnet inte gör sin läxa. Exempel på problem kan vara kvarsittning, utgångsförbud eller enklare tillsägningar från både lärare och föräldrar. Detta då de förstår att läxan är viktig, både från föräldrar som tar sig tiden att se till att den blir gjord men också från det motstånd de möter från lärare och föräldrar när

de inte gör den. Det är inte förrän eleverna blir äldre (artikeln säger mellan- och högstadiet) som de börjar förstå att läxan förbereder dem för vidare studier och flera elever blir då mer villiga att göra läxan. Det är alltså viktigt att eleverna redan i de yngre åldrarna förstår de fördelar som läxan ger dem under senare skolgång. Lärarna i Tam och Chans studie (2016) menar att det är väsentligt att eleven får en positiv inställning till läxa och därför är det viktigt att barnet förstår att hemuppgiften är en del av en läroprocess, där de lär sig något i skolan och får följa upp kunskapen hemma.

Feedback till elev och lärare

I Tam och Chans artikel (2016) pratas det om läxan som ett synliggörande av lärandet och som en feedback, både till elev och lärare. De menar att det blir en feedback till barnet när läxan blir en förlängning av det de gjort i klassrummet då eleven får ett bevis på hur mycket den kan och har lärt sig. Feedbacken till läraren tedde sig genom rättning av läxan då läraren kunde upptäcka liknande misstag som eleverna gjorde, vilket möjliggjorde en chans att utvärdera sin undervisning och följa upp detta med en ny genomgång av området, något som även Bempechat (2019) fastslog. Epstein och Van Voorhis (2001) lyfter en modell på läxor, TIPS (detta kommer att förklaras vidare nedan) där en del av modellen innebär att föräldrar och elever utvärderar läxan. Läraren kan sedan ta utvärderingen i beaktande när de utformar nästkommande läxor.

Nackdelar med läxa

Bempechat (2019) menar att läxan straffar de elever vars föräldrar inte hjälper till med sådana uppgifter. Exempel på anledningar till att eleverna inte får hjälp hemifrån är de lågutbildade föräldrarna som inte har möjlighet att hjälpa sitt barn med akademiska kunskaper, låginkomsttagande föräldrar som inte har råd att tillgodose sina barn med exempelvis datorer eller andra pedagogiska verktyg, föräldrar som arbetar mycket och inte har tid eller de föräldrar som inte kan det språk som används i skolan. Bristen på föräldrastöd framkommer även i Cory och Bennetts studie (2017) där de menar att flera föräldrar inte förstår läxan och kan således inte hjälpa sina barn. Däremot behöver inte föräldrars engagemang i läxor, eller ens i barnens skolgång innebära framgång. Bempechat (2019) lyfter de föräldrar som istället låter syskon eller andra jämlingar hjälpa barnen, vilket i studien anses lika bra som föräldrastödet. I Coutts artikel (2004) framhävs de barn som kände negativt kring läxan och deras föräldrars medverkan i den. Eleverna föredrog att göra hemuppgifter tillsammans med sina vänner, vilket även framkommer i Bempechats (2019) och Cory och Bennetts studie (2017). Eleverna upplevde att de fick mer hjälp av syskon eller jämlingar och kände då ett högre engagemang att genomföra läxan (Coutts, 2004). Det visade även i Epstein och Van Voorhis studie (2001) då elever som av jämlingar får hjälp med läxan ofta presterar bättre på olika typer av prov och tester.

Det visade sig i Cory och Bennetts studie (2017) att för högt antal eller för svåra läxor ledde till överväldigade och frustrerande elever och i Bempechats (2019) studie ledde för mycket läxor till ökad stress, ångest och sömnsvårigheter hos eleverna, och de kände ofta en press på sig att prestera (här bland college-studenter).

Interaktiv läxa

Epstein och Van Voorhis (2001) lyfter en modell av hur läxan kan utformas kallad TIPS (The Teachers Involve Parents in Schoolwork). Modellen innebär att läraren formar läxor som inte kräver föräldrars akademiska kunskaper som annars kan påverka läxstunden negativt. Istället agerar föräldern som en stöttande figur i läxan då grundtanken är att läraren skickar hem aktiviteter som berör det eleven gör i skolan som uppmuntrar till en diskussion kring ämnet. Ibland kan barnet få redovisa för föräldern, exempelvis hur den går tillväga för att lösa en viss uppgift och ibland kan uppgiften vara att diskutera något kring ämnet som inte kräver

akademiska kunskaper från föräldrarnas sida. Inom svenskämnet kan det innebära att barn och föräldrar bearbetar elevens text tillsammans, där barnet till exempel läser en berättande text för föräldern, som i sin tur kommer med åsikter eller egna erfarenheter kring ämnet. I matematiken kan modellen användas i form av att föräldern berättar hur uppgiften kan implementeras i vardagslivet. Modellen fungerar också som ett sätt att informera vårdnadshavarna vad deras barn arbetat med i skolan och på vilken nivå eleven befinner sig, något som är ett av huvudsyftena för lärarna i studien. Föräldrarna uppskattade detta sätt att bearbeta läxan på och rapporterade att det hade lett till fler givande samtal kring det eleven arbetade med i skolan. Föräldrarna hade även möjlighet att ställa motfrågor till läraren som eleven sedan tog upp i skolan. Det visade sig också att föräldrarnas engagemang i studien där TIPS-modellen användes ledde till att eleven höjde sina resultat, var mer förberedda och kände sig säkrare inom ämnet på lektionerna. TIPS-studien gjordes på familjer från olika socioekonomiska såväl som etniska bakgrunder, och de positiva resultaten skilde inte sig åt mellan familjerna (Epstein & Van Voorhis, 2001).

Metod

I studien, som är kvalitativ, förekommer semistrukturerade intervjuer, både i form av en fysisk intervju och flera telefonintervjuer. Under intervjun användes en intervjuguide som täckte upp de frågor som var utformade utefter mitt syfte. Flera följdfrågor formades under tiden beroende på respondenternas svar.

Metodval

Både den kvalitativa såsom den kvantitativa metoden inriktar sig på att ge en bättre förståelse för samhället vi lever i och hur människor och grupper agerar och influerar varandra. I korta drag är den största skillnaden på de två olika metoderna att med den kvalitativa inriktningen (som är utgångspunkten i den här studien) utgår man ifrån människors upplevelser och försöker beskriva och förstå dessa sociala situationer och sammanhang (Patel & Davidson, 2019). Denna information går inte att mätas och omvandlas till siffror och mängder (alltså hur mycket och hur många), vilket man gör med den kvantitativa inriktningen (Holme & Solvang, 1997). Då syftet var att utgå ifrån lärares uppfattning kring läxor valdes en kvalitativ metod där respondenten väljer vilken information som blir central i undersökningen (Holme & Solvang, 1997). Med den kvalitativa forskningsmetoden har respondenten möjlighet att ha stor frihet i att yttra sina egna uppfattningar kring läxor vilket gör resultatet trovärdigt, men inte generaliserbart. Det är ingen självklarhet att de sju intervjuade lärarnas detaljrika material kan representera hela lärarkårens åsikter och tankar kring läxa (Holme & Solvang, 1997).

Intervju

Enligt Bryman (2015) finns det vissa kännetecken för en kvalitativ intervju. I en kvalitativ intervju vill man ha fylliga och detaljerade svar och fokus är styrt till att ta reda på respondentens synpunkter kring något. Här har den intervjuade möjlighet att styra intervjun genom att lyfta vad denne anser relevant och viktigt kring ämnet. Det går också att avvika från intervjuguiden och ställa följdfrågor av det personen har svarat (Bryman, 2015). Genom att låta lärarna prata fritt kring mina frågor dök därför aspekter upp som jag inte hade räknat med, exempelvis hur viktigt studiestöd var för de flesta. Intervjun räknas som en semistrukturerad då det fanns en intervjuguide med frågor, men respondenterna hade frihet i att prata om ämnet på sitt sätt, och det var inte noga i vilken ordning dessa behandlades (Bryman, 2015).

Urval

Urvalet bestod av både ett målstyrt urval och ett bekvämlighetsurval. Målet var att intervjua minst fem lärare som kontinuerligt använde sig av läxor som en del av undervisningen. Genom att kontakta personer som anses relevanta för att besvara forskningsfrågorna gjordes ett så kallat *målstyrt urval* (Bryman, 2015). De lärare som personligen kontaktades var med ett målstyrt urval då målet var verksamma lärare inom årskurserna F-3 på den praktikplats jag tidigare varit på som gav ut läxor. *Bekvämlighetsurvalet* bestod av de personer som var tillgängliga och svarade på en förfrågan i en Facebookgrupp. Gruppen valdes med avsikt ut för att medlemmarna endast var lärare och lärarstudenter och i förfrågan eftersöktes lärare som gav ut läxor (Bryman, 2015).

Genomförande

Efter att ha granskat svar från enkäten som gjordes i pilotstudien skrevs ett syfte och frågeställningar. Därefter lades en förfrågan i samma Facebookgrupp för lärare och lärarstudenter, där min enkät till tidigare gjord pilotstudie också lagts. Gruppen består av cirka 34 000 medlemmar, och av dessa svarade två lärare som ville ställa upp på telefonintervju. Ytterligare ett inlägg skrevs, utan svar. Därefter mejlades även förfrågningar ut till lärare på min VFU-skola där två personer ville delta. Senare erbjöd sig en kurskamrat att tillfråga de

lärare som intervjuades till dennes studie samt en kurskamrat som frågade sin handledare på hans praktikplats. Det var svårt att få dem att ställa upp på intervjuer öga mot öga, eller så befann sig respondenterna på annan ort än mig, vilket ledde till att telefonintervjuer erbjöds. Sju intervjuer var nu bokade, endast två av lärarna för en fysisk intervju, resterande intervjuades via telefon.

Det finns både fördelar och nackdelar med telefonintervju, vilka kommer att belysas här. Telefonintervju är både effektiva kostnadsmässigt såsom tidsmässigt då det inte behövdes läggas tid eller pengar på att resa till respondenterna. Sådana intervjuer innebar även en viss distans mellan mig och respondenten vilket bidrog till en mindre risk att svaren blev påverkade av mig av olika anledningar. Det finns dock stöd för att kvaliteten på svaren är sämre vid en intervju via telefon då det har visat sig att respondenten tenderar att oftare svara "vet ej" på frågor eller uttrycka mer önskvärda svar vid. Däremot finns det också belegg för att skillnader på respondenternas svar är föga vid en telefonintervju kontra en fysisk intervju (Bryman, 2015).

Bearbetning, litteraturgenomgång och analys

Samtliga intervjuer spelades in så att de i efterhand kunde transkriberas, skrivas ut och tematiseras. Jag har enligt Patel och Davidson (2019) antecknat egna tankar och kommentarer löpande som skulle hjälpa till med analysen då de anser att det är fördelaktigt eftersom dessa anteckningar kan ge idéer om hur man kan gå vidare samtidigt som informationen ligger färskt i minnet.

Vidare utgick jag från mitt syfte och mina frågeställningar för att hitta teman som passade. Dessa teman färgkodades och citat som kompletterar respektive tema valdes ut. Utefter de temana gjordes en litteratursökning efter tidigare forskning på Göteborgs universitetsbiblioteks sida. Därigenom nyttjades deras så kallade "Supersök" men även pedagogiska databaser såsom "Education collection", "Education research complete" och "ERIC". Sökord som homework, homework purpose, homework parents med flera användes. Patel och Davidson (2019) skriver att vid sökning ska en utgå från studiens syfte och frågeställningar för att söka och ta fram material och sedan precisera sökningen med nyckelord och andra funktioner. Sedan behövs materialet gås igenom för att se om det svarar på frågorna och om det är tillräckligt. De tipsar även om att leta vidare genom att titta i referenslistan för att hitta mer litteratur kring ämnet. Jag valde att utgå från studiens syfte men även de teman som de intervjuade lärarna valde att fokusera på.

Slutligen flätades dessa teman och citat samman med tidigare forskning, teorier och annan fakta för en analys. Sedan valdes delar ur analysen ut för att diskuteras vidare i en diskussion.

Etiska kriterier

Forskningsrådet har myntat fyra etiska huvudkrav för att sätta normer som forskare ska förhålla sig till så att individen inte utsätts för någon form av skada eller kränkning. Dessa krav kallas informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet (Vetenskapsrådet, 2002). Dessa kommer att förklaras nedan och sedan beskrivas hur de är kopplade till denna studie. Informationskravet handlar om att informera respondenten om studiens syfte och att deras deltagande är frivilligt. Samtyckeskravet innebär att forskaren ska inhämta respondentens samtycke till att delta i studien och de ska själva få bestämma på vilka villkor samt hur länge de vill delta. Konfidentialitetskravet innebär att respondenten är anonym och att dennes personuppgifter inte går att identifieras av andra. Detta ska finnas lagrat där

andra inte kan ta del av dem. Nyttjandekravet innebär att den insamlade informationen endast används i forskningssyfte (Vetenskapsrådet, 2002).

Före intervjuerna startade blev respondenterna muntligt informerade om studiens syfte, att de deltog frivilligt och var anonyma, att samtalet spelades in och raderades efter transkriberingen samt att materialet skulle analyseras och användas till studien. För att avidentifiera respondenterna har de intervjuade lärarna som förekommer i den här uppsatsen fått de fingerade namnen Alice, Annelie, Salma, Florence, Eldina, Heidi och Carola.

Resultat och analys

Som grund till resultat och analys har frågeställningarna nedan använts:

- Vad är lärarens inställning till läxor?
- Vilket syfte menar lärare att läxor fyller?
- Menar de att läxor strävar mot de mål och kunskapskrav som finns i läroplanen, och i så fall hur?

Efter en genomgång av intervjuerna kunde frågeställningarna besvaras och teman utläsas. De teman som hittades var:

- Inställning
- Typ av läxa
- Föräldrar och studieteknik
- Läxan och kunskapskraven samt
- Uppföljning, feedback och beröm

Dessa teman kommer att förklaras närmare nedan och varvas med citat från de intervjuade lärarna. För att skilja på de lärare som har intervjuats inför den här studien och de lärare som har blivit intervjuade i tidigare forskning kommer lärarna från resultatet följaktligen att kallas respondenter eller nämnas vid fingerade namn. Varje tema berikas av en analys där resultatet har sammanflätats med tidigare presenterad forskning samt de teoretiska delarna.

Inställning

Första temat innefattar vilken inställning lärare har till läxor, dess uppbyggnad och meningsfullhet samt vikten av att läxan har ett tydligt syfte. Temat avslutas med en tvetydig åsikt från en av de intervjuade lärarna.

För att nå kunskapskraven menar respondenterna att läxan behövs som en extra chans att hemma få träna och befästa sina kunskaper av det de redan gått igenom i skolan, vilket styrks av Tam och Chan (2016), Epstein och Van Voorhis (2001) samt Skolvärlden (2012). Enligt flera respondenter är det viktigt att det aldrig är något nytt som presenteras utan alltid områden som de har haft en genomgång kring och jobbat med för att eleven ska kunna klara sina hemuppgifter. Begreppet *kompetens* kan kopplas hit då barnet känner sig kompetent när det kan genomföra läxorna på egen hand hemma. Därför behöver läraren gå igenom läxan med eleverna innan så att de känner sig säkra i genomförandet (Vatterott, 2010). Att läxan fungerar som en förlängning av det eleverna gör i klassrummet framkommer även i forskningen (Cory & Bennett, 2017). Så här säger Carola om vikten av att inte presentera något nytt och att den följer undervisningen i skolan:

Det är inte föräldrarnas roll att vara lärare hemma och hjälpa dem med nya saker som vi inte har gått igenom i klassrummet ... vi kanske fortsätter på det temat och då vill man ju använda subtraktion, addition ... att man använder rätt begrepp också (Carola).

Respondenterna lyfter att det är väsentligt att läxan har ett tydligt syfte, den får inte delas ut för sakens skull för att barnen ska ha något extra att göra, vilket också nämndes i forskningen (Tam & Chan, 2016) och (Bempechat, 2019). Finns det inget tydligt syfte, eller om eleven inte förstår syftet tappar denne sin positiva inställning till läxor (Coutts, 2004). Begreppet *meningsfullhet* syns här då läxan bör ha ett tydligt syfte och kännas meningsfull för eleven (Vatterott, 2010).

Eldina och Heidi berättar att de tror på många frekventa läxor då de har matematikläxa 2–3 ggr/vecka, skrivläxa med 40 ord varje dag och läsläxa där de ska läsa veckans kapitel 4 ggr/dag. I Cory och Bennetts (2017) artikel framkommer en lärare som delar ut läxa per daglig basis, och då gärna 20–30 uppgifter i matematik varje dag, samtidigt som samma lärare var frustrerad över mängden läxor hennes egen dotter hade. Är läxorna för många och för svåra att genomföra bidrar detta till frustration för eleven (Cory & Bennett, 2017) och för många läxor kan leda till både ökad stress och ångest (Bempechat, 2019). Uppgifterna som Eldina och Heidi delar ut kan kopplas till, och problematiseras med, begreppen *meningsfullhet* och *äganderätt*. Meningsfullhet då läxan måste kännas meningsfull för eleven. De läxor som anses meningsfulla är de där barnet kan välja metod för genomförandet själv för att träna exempelvis stavning. De som inte ses som meningsfulla är de där eleven inte får välja metod, exempelvis “skriv tjugo ord eller räkna uppgift 20–30”. Äganderätten handlar om att barnet får utföra läxan på det sätt som det själv väljer. Om denne själv får bestämma antalet sidor att läsa, eller vilken bok som ska läsas leder det till att eleven känner att den äger sin läxa istället för att den ses som en syssla (Vatterott, 2010). Eldina och Heidi fortsätter sitt resonemang kring läxor med att berätta att den bästa läxan (enligt dem) är små, korta och ganska lätta hemuppgifter som är från en dag till nästa som inte kräver så mycket tid. De menar att de uppgifter som deras elever får inte tar så mycket tid att genomföra tillsammans med föräldrar. Eldina uttrycker att en del elever eller föräldrar bygger upp en stor grej av att det ska vara jobbigt att göra sin läxa, och att denna uppbyggnad tar mycket längre tid än vad själva uppgiften tar. Samtidigt reflekterar Eldina över om de kanske har gått för långt med mängden läxor, speciellt för de plikttrogna barnen som gärna vill göra läxan men av olika anledningar inte gjort den.

Vi kanske har gått för långt, vi har kanske gett lite för mycket läxor ... alltså nästan alla tänker väl att “usch idag hann vi inte, då får vi skriva nästa dag istället” och så släpper man det. Men så finns det vissa barn som är så extremt plikttrogna. Så för dem blir det jobbigt om det skulle vara en dag man inte fixar det (Eldina).

Vatterotts begrepp *meningsfullhet* syns här genom att dela upp läxan i små, korta hemuppgifter där eleven får flera stunder att öva och repetera vilket gynnar lärandet och blir på så sätt en mer meningsfull läxa (Vatterott, 2010). Genom att barnet genomför korta, frekventa hemuppgifter läggs istället ansvaret på barnet och inte på föräldern (Bempechat, 2019). Epstein och Van Voorhis (2001) understryker också att läxan är elevens ansvar, något som Salma inte anser. Hon menar att det är föräldrarnas ansvar att se till att uppgiften är gjord och lägger därför ingen skuld på de barn som inte har gjort sin läxa.

Så är det ju några barn som kan komma “jag har inte hunnit” och så. Men jag försöker aldrig lägga någon skuld på barnet. Kommer de samma dag och säger att de inte har hunnit eller glömt så brukar jag säga att “då kommer du med den imorgon istället”. Det är ju deras föräldrar egentligen som ska se till att de har gjort sina läxor tycker jag (Salma).

En av respondenterna sticker ut bland de andra och uttrycker sin inställning till läxor på ett tvetydigt sätt eftersom hon inte tycker att eleverna ska ha så mycket av dessa. Hon menar att eleverna ska hinna med så mycket som möjligt på lektionerna, ändock har hon läxa i svenska (läs- och skrivläxa) och matematik. I årskurs 3 läggs även glosförhör i engelska till. Anledningen är att Carola anser att de lägre åldrarna behöver träna kontinuerligt på att läsa, stava och räkna, både i skolan men även hemma. Hon menar att läsläxa och veckans ord egentligen hade räckt för barnen men att matematikläxan finns för att eleverna ska få en chans att tala om matematik hemma:

Men sen är det ju många som aldrig pratar matematik hemma. Till exempel att man inte får hjälpa till att duka hemma och räkna bestick, glas eller tallrikar eller den här vardagsmatematiken. Så vi har försökt införa det också lite för att hjälpa till. Och då känner vi att om man skickar hem lite tal, lite problemlösning, lite uppgifter som man kan diskutera och hjälpa barnen att lösa hemma så blir det ju naturligt att man pratar matematik (Carola).

Typ av läxa

För att förstå det syfte som läxorna fyller bör de olika typer av uppgifter som uppkommer i intervjuerna presenteras närmare. Karaktäristiska hemuppgifter som framförs i intervjuerna är olika typer av skrivuppgifter där eleverna skriver och tränar på olika genrer av texter, däribland berättande och instruerande sådana. Matematikläxor är vanligt förekommande där syftet är, som ovan nämnt, att repetera det eleven redan arbetat med i klassrummet. Läxan ser olika ut för lärarna då de undervisar olika ämnen. Vi får nedan ta del av två exempel på hur två lärares läxa ser ut.

Salma använder den som ett sätt att träna läsförståelse där eleverna lär sig att svara på frågor för att på så sätt öka deras förståelse kring bokens handling. Här står samtalen kring texten i fokus och läsfixarna används, där det finns olika karaktärer som hjälper dem att arbeta upp olika förmågor såsom att ställa frågor till texten, fundera vad som ska hända sen, måla upp inre bilder från texten, sammanfatta med mera. Att träna läsförståelse menar Salma är något som tar lång tid, därför behöver eleverna förbereda sig inför lektionen för att få en givande diskussion i klassrummet:

.. och det är ju inte heller sånt som vi BARA hinner göra i skolan. Det är därför jag lägger det som en läxa och det ska också förbereda dem för ett samtal i skolan (Salma).

Enligt Salma är det viktigt att läxan alltid är förberedande för den undervisningen som kommer i klassrummet så att eleverna känner sig trygga i att hemuppgiften speglar det de kommer att möta sen och att de känner att de vet vad de ska göra. En fördel, enligt Salma, med att förbereda sig inför lektionen är att de som är svaga eller behöver stöd med språket får hemma, eller på studiestödet i skolan, i förväg tänka ut vad de kan tillföra istället för att under lektionen och försöka komma på bidrag till samtalen. Detta kan jämföras med de läxor som framkom i forskningen som föredragna sådana, alltså de som uppmuntrar eleven till att tänka föredrogs framför de som har en mekanisk inläring (Tam & Chan, 2016).

En av läxorna Eldina och Heidi använder sig av är skrivläxa som ett sätt att träna upp flytet i handen och att eleverna lära sig att skriva ”rätt”. Den mekaniska formen av läxor som beskrivs i Tam och Chans studie (2016) syns här då syftet är att skriva ordet flera gånger, tio ord fyra gånger om dagen, för att träna upp flytet i handen.

För dig och mig som har det i handen så går det jättefort, och det kommer det att göra för dem också tänker vi ... så de behöver inte tänka ut någonting men de behöver jobba. De behöver kämpa ... vi har ju inte en chans att kolla att alla barn håller pennan rätt, att de formar bokstäverna rätt, men det kan mamma och pappa göra när de sitter ensamma (Eldina).

Föräldrar och studieteknik

Under intervjuerna med respondenterna visade det sig att två av de främsta syftena till läxa var den insyn som föräldrar eller vårdnadshavare fick över sitt barns utbildning samt för att eleven ska träna upp sin studieteknik. Nedan följer en mer utvecklad text kring dessa två syften.

En av faktorerna som diskuterades i stor omfattning bland respondenterna var den inverkan som föräldrar hade på sitt barn och dess läxor. Flera respondenter anser att det är viktigt att få med sig föräldrarna i barnens utveckling och angav att läxans största syfte var att föräldrarna får en insyn i det barnen gör i skolan, på vilken kunskapsnivå deras barn befinner sig på och vad de behöver träna på. Hemmet tillhandahåller oftast, enligt ett par respondenter, en lugnare arbetsmiljö där eleven befinner sig i trygghet och är som mest bekväm. Den lugna stunden som barnet får tillsammans med sin förälder uppmuntras och de får träna på, prata högt kring och diskutera olika problem:

Föräldrarna sitter nog med och säger "men kom igen nu, gör lite till". När man väl sitter där så vill ju varenda förälder gärna se barnen. Man tycker ju om det som förälder. Så jag är faktiskt helt säker på att vi hjälper barnen genom att ge dem läxor (Eldina).

Genom att uttrycka sig positivt kring skola och läxor, men också att bidra som ett läxstöd där diskussioner kring ämnet uppmuntras, diskuteras i flera studier där det har visat sig att eleven presterar bättre med ett positivt engagemang från föräldrarna (Tam & Chan, 2016), (Bempechat, 2019) och (Epstein & Van Voorhis, 2001). Carola uttrycker sig om föräldrars inställning till skolan som något avgörande för eleven:

.. och att man har det som generell inställning hemma också att skolan är viktig och inte bara att "läxor, jaja, vi struntar i dem, nu har vi [idrotts-] träning här för den är mycket viktigare (Carola).

Att koppla ihop hem och skola samt tala om de olika skolämnena hemma gör att elevens kunskaper hålls levande. Florence förklarar att barnet ska förstå att skolan och hemmet hänger ihop och att det inte ska släppa allt den lärt sig när den slutar skolan. Hon pekar på vikten av att tillsammans med föräldrar träna vidare på det barnet lärt sig. Det finns vissa barn som inte talar om skolan hemma, och respondenterna påstår att med hjälp av läxan får de möjlighet att göra det. Epstein och Van Voorhis (2001) menar att genom sådana diskussioner lär sig barnen av sina föräldrar eller andra familjemedlemmar.

Det är ju inte så att när man kommer hem från skolan och så glömmer man allt som man har tänkt på och lärt sig i skolan utan det är en samhörighet där, att man tränar vidare på det vi har gått igenom i skolan ... oftast så är det att när barnen slutar skolan, dagen är slut när man kommer hem. Det blir stopp, skolan är en sak och hemma är en annan. På skolan, det är där man lär sig saker och ting och hemma är något helt annat (Florence).

... det räcker inte riktigt. Som nu har vi jobbat med hälften och dubbelt. De som kan det, de kan det och det är ju för att de har pratat om det hemma. Man behöver ha hört om det innan, och de som aldrig har hört hälften och dubbelt, de behöver ju få prata mer om det. Och när mamma och pappa ser hemma att det är det de ska kunna nu så får man ju deras hjälp. De skjutsar ju på som bara den och pratar om det hemma (Eldina).

Hit kan den så kallade TIPS-modellen kopplas, där läraren skickar hem uppgifter som tvingar eleven att tala om skolan hemma på olika sätt, vilket enligt flera föräldrar ledde till givande samtal (Epstein & Van Voorhis, 2001). Eldina menar att den stunden barnen tvingas umgås med sin mamma eller pappa då de gör läxan bidrar till tacksamhet från föräldrarna då de får träna på, prata högt kring och diskutera problem istället för att barnen sitter med tv-spel eller dylikt.

... nästan alla ser det som en hjälp att få bort sina barn lite från paddorna också och tv-spel och annat. De flesta är nog tacksamma tror jag, det skulle jag vara. Jag älskar läxor, jag tycker om att sitta med mina barn (Eldina).

Detta kan problematiseras med den lärare som gav mycket läxor, men tyckte själv att dotterns hemuppgifter tog för mycket tid från deras familjetid (Cory & Bennett, 2017). Sammankopplingen mellan hem och skola, och mina åsikter kring det, kommer att behandlas vidare i resultatdiskussionen.

Hur stort stöd som föräldrarna behöver ge, och faktiskt ger, ser olika ut i forskningen. Läxan straffar de elever som inte har möjlighet att få stöd av sina föräldrar med läxläsningen av olika anledningar. Samtidigt lyfts stödet från syskon eller jämlingar som kan vara minst lika bra, och i flera studier föredrog eleverna den hjälpen (Bempechat, 2019), (Cory & Bennett, 2017), (Coutts, 2004) och (Epstein & Van Voorhis, 2001). Enligt Westlunds kriterier för en god läxa ska den vara utformad så att uppgiften inte kräver någon hjälp hemifrån (Skolvärlden, 2012). Huruvida föräldrar eller jämlingar agerar som bästa hjälp vid läxläsning kommer att diskuteras vidare i resultatdiskussionen.

Föräldrars stöd (och bristen på det) nämns i resultatet och studiestöd var något som nästan alla respondenter valde självant att diskutera. Detta är något som inte förekommer i någon av ovan nämnda forskning men anses som en viktig företeelse bland nästan alla intervjuade lärare, varför det får ta plats i den här studien. Skillnaden mellan resultatet och tidigare forskning kring detta är något som kommer att diskuteras vidare i resultatdiskussionen. I intervjuerna förekommer orden studiestöd, läxhjälp och läxis. Hädanefter kommer de alla att benämnas som studiestöd.

För de som av olika anledningar inte kan göra läxan hemma erbjuds studiestöd på majoriteten skolor som respondenterna arbetar på. Några typiska anledningar till att läxan inte genomförs hemma är, enligt respondenterna, föräldrar som inte kan hjälpa sina barn på grund av språket eller på grund av den korta tiden familjen har tillsammans på eftermiddagen och kvällen. Några respondenter menade även att barnen hade svårt att koncentrera sig hemma och behövde en lugn miljö vilket de ansåg att skolan erbjöd. Respondenterna uttryckte att eleverna gärna vill sitta i lugn och ro i skolan och få hjälp av pedagoger. De menade också att flera elever föredrar hjälpen i skolan då de inte anser att föräldrarna förstår läxan eller kan förklara tillräckligt bra för dem. Studiestödet ses av respondenterna som ett betydelsefullt och viktigt tillfälle att stötta de elever som inte får hjälp hemma. Alice nämner att det är en självklarhet att erbjuda studiestöd om man ger ut läxor, något som hon berättar för sin arbetsgivare.

Ger man läxor så måste man också erbjuda studiestöd ... man vet ju också att alla föräldrar inte kan hjälpa sina barn med läxor ... och de barnen får då hjälp när vi har läxhjälp. Att det är en förutsättning som jag ser måste finnas på plats för att kunna ge ut läxor. Och någonting som jag inför arbetsgivare säger att vi måste ha (Alice).

Fler respondenter uttrycker sig ytterligare om en viktig aspekt som läxan uppfyller, vilket är att eleverna får möjlighet att träna upp sin studieteknik. Genom att ha läxor får eleven lära sig att ta ansvar för sina studier och resultat, att lära sig studera inför prov som de kommer att ha längre fram i utbildningen, och att få in läxan som en vana. De menar att det är viktigt att kunna avsätta och planera sin tid så att något blir färdigt till en viss dag.

...men också att få in studieteknik. Det är också en av de främsta argumenten som jag ser. Att slussa in dem i att ta ansvar, få igång en studieteknik, framförallt det och befästa sina kunskaper som jag redan sagt...för att i högstadiet så kommer det vara mer det här att man ska studera inför prov med ännu mer att befästa eftersom att det centrala innehållet är ännu mer. Att få in rutinen, mina elever har samma läxa, de har samma läxa varje vecka, samma dag, och få in den rutinen att jag vet... nu har jag det här jag måste göra och då ansvaret att få det gjort. (Alice).

...man behöver studieteknik redan från ettan, och det får man av att få läxor. De får en modell för hur man tragglar, och man gör lite [läxor] varje dag ... människan är av naturen lite bekväm, så man behöver den här lilla pressen, det är hjälpsamt ... med såna här stödstrukturer man ska jobba med så är läxan EN stödstruktur tycker jag, ETT sätt att lära sig (Eldina).

Att lära sig att ta ansvar för sina studier, att träna upp en god metod för att studera och att kunna fördela sin tid lyfts av både Bempechats (2019) samt Epstein och Van Voorhis (2001) där de ansåg att det var föräldrarnas uppgift att deras barn verkställde detta. Meningen var att fostra sina barn till att studera effektivt och att lägga grunden för goda rutiner kring läxläsningen. Detta visade sig dock vara vanskligt, då eleven inte såg kopplingen mellan prestation och lärande. Istället gjordes läxan för att vara lärare eller föräldrar till lags. Det är inte förrän eleven blir äldre som den får förståelse för att en god studieteknik är en del av en läroprocess som underlättar för vidare studier, ändock är det viktigt att redan i de yngre åldrarna försöka få eleverna att förstå de fördelar som läxan bidrar med (Coutts, 2004). Mina tankar kring hur denna förståelse kan främjas diskuteras vidare i resultatdiskussionen.

Läxan och kunskapskraven

Läxan ses av respondenterna som ett självklart inslag för att bedriva undervisningen så som läroplanen är uppbyggd idag och den korta tid elever och lärare har tillsammans i skolan. Det är, enligt respondenterna, mycket ur det centrala innehållet som ska befastas och många kunskapskrav som ska uppnås och den tiden menar flera respondenter inte finns i skolan. Nedan följer exempel som gäller läsning, och hur mycket tid eleven måste lägga på att öva upp ett gott läsflyt samtidigt som många andra kunskapskrav ska uppfyllas samt den mängd tid som krävs för att öva upp ett gott flyt i skrivandet av berättande texter:

Eftersom jag är svensklärare så går jag ju liksom till såna saker. Som syftet där är ju då att vi behöver traggla och den tiden kan vi ju inte bara lägga i skolan för kursplanen är ju extrem... och timmarna är för få för den tiden vi behöver lägga på det (Salma).

Här skriver man ju andra berättelser som är liknande. Man skriver ju otroligt mycket men inte i den bemärkelsen som läxan, tycker jag inte (Annelie).

Respondenterna menar alltså att läxan hjälper eleven att nå kunskapskraven i läroplanen, men att tiden inte finns att repetera allt i skolan. Kursplanen är för övermäktig vilket tvingar läraren till att låta eleven träna efter tiden i klassrummet. För flera av respondenterna hjälper läxan eleven att nå kunskapsmålen då deras svensk- och matematikbok är utformade efter det centrala innehållet och kunskapskraven i läroplanen. Genom att ge ut läxor som är från, eller kopplade till, böckerna de arbetar med i skolan uppfylls på så sätt den punkten. I forskningen framgick inte att syftet med läxan var för att hjälpa eleven att nå kunskapskraven eller andra mål i läroplanen. Både tidsbristen samt avsaknad av syfte med att nå kunskapskrav diskuteras i resultatdiskussionen.

Läxan och bedömning av kunskapskraven i läroplanen visade tudelade svar mellan forskning och resultat. Forskningen menade att läxan måste bedömas, dels på grund av limiterade resurser i skolan (Tam & Chang, 2016) men också för att elevernas förmågor inte alltid syntes i klassrummet (Epstein & Van Voorhis, 2001). Florence berättar att hon med läxan får möjlighet att se vad eleven kan då barnen jobbar parvis i skolan varpå hon inte får den möjligheten där. Hon testar nödvändigtvis inte kunskapskraven, men likväl deras kunskap inom ämnet de arbetar med just nu. Alice menar att hon egentligen inte vet vem som har gjort läxan (det kan lika gärna vara föräldrarna) och väljer därför att inte bedöma dem. Den fungerar istället som en träning på vägen för att i skolan kunna visa att eleven uppfyller kunskapskraven.

men jag bedömer inte läxorna ... jag kollar inte på om de når kunskapskraven på läxorna ... det kan ju liksom vara mamma och pappa som har kommit fram "du ska göra så här, använd den här metoden". Därför använder jag inte det för bedömning utan träning på vägen för att i skolan visa på kunskapskraven (Alice).

Annelie förklarar läxan som en utveckling av elevens skrivande och ett sätt att stämma av dennes kunskapskrav i svenskan. Detta då de kunskapskrav som berör skrivning tränas genom läxan för att böckerna i skolan berör andra saker, såsom grammatik. Hon menar att den korta tiden eleverna har i skolan i tillägg till för stort fokus på grammatik i svenskan leder till att skrivuppgifterna måste göras hemma. Nedan följer hennes resonemang kring nödvändigheten av skrivläxan för att eleverna ska kunna utvecklas inom skrivning.

... för jag har följt detta från tvåan ända upp till trean nu ... Håller man på länge så kan jag se att det är en väldigt stor utveckling OM de får träna hemma också på det ... kunskapskraven är ju att du ska kunna skriva en text med ett innehåll, en början, ett slut. Och det är ju precis det vi tränar på. Med stor bokstav, punkt ... det är inte alltid man tränar det i böckerna i skolan, där är det mycket grammatik och så kör du en berättelse, och sen kör du något annat ... här [i skolan] skriver man ju andra berättelser som är liknande, man skriver ju otroligt mycket, men inte i den bemärkelsen som läxan tycker jag inte (Annelie).

Uppföljning, feedback och beröm

Uppföljning av läxan spelar en stor roll enligt respondenternas mening och alla uppmärksammar att eleven har genomfört sina hemuppgifter. Uppföljningen ter sig på olika sätt men återkommande teman kring uppföljningen är feedback och beröm, både för elev och lärare. Enligt Westlund ska läxan följas upp på något sätt (Skolvärlden, 2012) men i forskningen belyses dock inte uppföljning i den bemärkelsen som respondenterna har behandlat den, vilket kommer att diskuteras vidare i resultatdiskussionen. Resultatet visar att uppföljning spelar en viktig roll för de intervjuade lärarna och nedan följer en sammanflätning av resultat och forskning som knyter an till feedback och uppföljning ur olika synvinklar.

Flera respondenter menar att det är viktigt att följa upp läxan på olika sätt för att uppmärksamma barnen på att läraren har sett att eleven har gjort den. Eldina ser det som en skyldighet från henne att visa barnet att hon har sett eleven och vill på så sätt belöna den. Carola menar att det känns meningslöst för barnet att göra en läxa som sedan inte blir uppmärksammas.

... annars känns det meningslöst att kasta ut något och sen om man inte pratar om det sen. Att man pratar med barnen om det. Bekräftelse också, både att man har gjort rätt... man ser om de är med på tåget eller om de tycker att något har varit svårt så säger de ju alltid det. Så kan jag köra några tal på tavlan så går vi igenom det tillsammans (Carola).

De gör sitt jobb och då känner jag att... ja men jag vet ju själv hur tråkigt det är att ha gjort något riktigt bra och inte ens få visa det. Så det tycker jag att vi är lite skyldiga dem. Men det är belöningen vi kan ge dem och jag tror att det är så vi får dem att också göra sin läxa ordentligt. Så det är för vår skull, vi vill ha dem att göra läxan och då är bästa sättet att visa att vi har sett (Eldina).

Uppföljningen av läxan används av flera respondenter som en formativ bedömning där eleverna får veta vad de behöver träna mer på. Detta visar sig när respondenterna som delar ut skrivläxor berättar hur rättningen går till. När alla skrivläxor rättas så markerar lärarna det eleven behöver tänka på till nästa gång de skriver. Salma säger att barn i den åldern gärna vill ha den bekräftelsen som ger dem en knuff till att vilja göra läxan och även här pekar hon på vikten av uppföljning i form av beröm:

Barn i den här åldern gillar ju att få beröm så att jag ger ju dem klistermärken när de är klara och det ger ju jättemycket push till att göra läxan (Salma).

Alice tillägger att hon har tagit del av forskning som säger att en uppföljning är viktig för att visa eleverna att deras läxor är viktiga. Att gå igenom och rätta läxan tillsammans parvis eller i grupp förekommer också och motiveras nedan.

Jag har inte tid i mitt arbete att rätta varje läxa enskilt, utan vi rättar dem tillsammans, ibland kan de sitta i grupp och rätta och ibland kan vi gå igenom läxan tillsammans på tavlan... Alltid att vi jobbar med det på ett eller ett annat sätt i skolan... Utifrån den forskningen jag har tagit del av så måste man på något sätt följa upp läxan. Man ska inte ha läxan för läxans skull utan man måste göra någonting med det i skolan. Även för eleverna visa att deras läxor är viktiga (Alice).

Uppföljningen kan även användas av respondenterna som en utvärdering då läxan diskuteras och utvärderas varje vecka för att få höra elevernas åsikter. Samtidigt diskuteras även vad och varför eleverna lärt sig detta. Florence menar dock att alla elever inte tycker likadant, för en elev kan läxan uppfattas som rolig men för en annan kan det vara tråkig. Det är även svårt att hitta en övning som passar alla kunskapsmässigt eftersom eleverna befinner sig på olika nivåer:

Då får jag ju kanske anpassa, det kan jag göra i matte. Då kan jag klippa ut dem och lägga i en annan uppgift. Eller i svenska, då vet jag att de som har lite svårt med skrivningen, att de kanske inte behöver skriva på samma sätt som de andra (Florence).

Här pratar Florence om att anpassa läxan till de olika elever i klassrummet vilket kan kopplas till begreppet *kompetens*. För att få eleven att känna sig kompetent krävs en individualisering av läxorna så att mängden arbete och tid som barnet behöver lägga på läxan blir någorlunda jämn i klassen. Detta för att mängden avgör hur kompetent eleven känner sig (Vatterott, 2010).

Feedback till elever och lärare kan te sig på olika sätt. Ovan är olika exempel på hur detta behandlades under intervjuerna. När läraren rättade läxan kunde den upptäcka de misstag som eleverna gjort och få en överblick på om det rörde sig om samma uppgift för flera. Rättningen blev på så sätt en utvärdering för läraren där dem kunde ha en extra genomgång vid svårigheter (Tam & Chan, 2016), vilket även matematikläraren Carola pratade om. Hon menar att vid rättningen ser hon om de har hängt med i undervisningen och kan därefter gå igenom de uppgifter eleverna fastnade på tillsammans.

Resultatdiskussion

I resultatdiskussionen diskuteras delar av resultatet och analysen och varvas med egna tankar och frågor. Frågeställningarna besvaras utefter resultatet och i de fall där resultatet inte kan besvara frågeställningarna finns förslag på framtida forskning presenterade.

I den här studien har vi fått ta del av lärares inställning till läxor vilket har, enligt dem, visat sig vara en nödvändig del för att befästa kunskaper och att repetera det som bearbetas i klassrummet. Vidare forskning skulle kunna även fokusera på de lärares tankar som inte ger ut eller har en annan inställning till läxor. Detta för att och kunna jämföra och belysa eventuella likheter och skillnader och på så sätt få ett bredare svar kring lärares inställning till läxa. Emellertid är själva frågan "lärares inställning till läxor" en bred frågeställning som tillåter respondenten att resonera fritt. Detta ledde till ett fylligt resultat med flera riktningar som gjorde det svårt att sälla i resultatet. Jag vill därför lyfta denna problematik till framtida forskare kring samma ämne, då jag i efterhand inte upplevde frågan tillräckligt specifik för att kunna avgränsa mitt resultat tillräckligt.

När utformningen av intervjuguiden gjordes var min förförståelse att läxans största syfte skulle beröra läroplanen och de mål eleven ska uppnå däri. Läroplanen genomsyrar i princip all undervisning som planeras, varför jag valde att ha med det som frågeställning. Min förväntning var att bli mer upplyst kring ämnet än vad jag upplevde att jag blev, vilket leder till fler frågor än svar. Resultatet visade att läxan samspelade med kunskapskraven då läromedelböckerna de arbetade med var kopplade till läroplanen och därav kunskapskraven. Däremot nämner inte den ovan nämnda forskningen något kring läroplan och hur läxan strävar mot att nå målen däri. Är det för att det är självklart att läxan ska hjälpa eleven mot dem eller är syftet med läxan helt enkelt något annat? Min förförståelse var, som ovan nämnt, att all forskning skulle visa att syftet med läxan var kopplat till läroplanen. Istället verkar det största fokuset vara föräldrainsyn och studieteknik. Kan mitt sökande efter tidigare forskning blivit för ledande för att jag var medveten om vilken plats som föräldrarna tog i resultatet och på så vis fokuserade mer på forskning kring just samarbetet mellan föräldrar och deras barn? Eller är det faktiskt så att det finns ringa vetenskaplig forskning kring samspelet mellan läxan och kunskapskraven? För att kunna besvara frågan huruvida läxan hjälper eleven att nå kunskapskraven behöver mer forskning bedrivas. I studien var avgränsningar nödvändiga och frågan i sig är stor, varför det fick ta en mindre plats här.

En annan anledning att läxan fanns var att lärarna annars inte hinner med att bearbeta det som fanns i läroplanen. En fråga som dyker upp är då hur en skola som inte har läxor hinner med? För att få ett fylligare resultat kring den punkten hade det återigen behövts intervjuats lärare som inte ger ut läxor. Att ta reda på deras tankar kring läxan och hur de arbetar för att få ihop tid i skolan till sådant ovan respondenter menar krävs läxor till. Genom att få en inblick i hur de arbetar kan man sedan jämföra det mot ovan resultat för att besvara frågan.

Ett av de främsta syftena kring läxan var den insyn som föräldrarna fick i sitt barns studier. Jag dras till den så kallade TIPS-modellen (där förälder och elev diskuterade läxorna på olika sätt som inte krävde akademiska kunskaper) som förekom i en amerikansk studie (Epstein & Van Voorhis, 2001). Om man nu ska ha läxor tror jag det är viktigt att koppla ihop skola och hem samt att föräldern är involverad i sitt barns skolgång för att utveckla eleven så mycket som möjligt, vilket forskningen också visade (Epstein & Van Voorhis, 2001), (Tam & Chan, 2016) och (Bempechat, 2019). Lärare ska också visa eleven att skola och hem inte är åtskilt till exempel genom att belysa hur matematik används varje dag. För att få en mer likvärdig läxa är TIPS-modellen en god idé då de föräldrar som inte kan hjälpa barnet med akademiska

kunskaper ändå kan tillföra stöd och handledning. Problemet på de skolor vars lärare finns representerade i resultatet var dock inte det akademiska stödet utan snarare tidsbristen. Föräldrarnas arbetstider eller barnens aktiviteter på eftermiddagen gjorde att tiden blev för kort. När barnen kom hem skulle de äta och förbereda sig för sängen medan läxan blev hängande över dem som ett måste. Därför var det flera barn som istället gick på studiestöd då detta pågick under fritids, tid de ändå spenderade i skolan. För att implementera TIPS-modellen behöver man som lärare vara väl medveten om att alla elever faktiskt får den tiden med sina föräldrar, annars faller idén.

Diskussionen kring föräldrars inblandning i läxan avslutas med en kort kommentar om den lärare som såg syftet med läxan som ett sätt att få bort eleven från digitala verktyg, såsom läsplattor och tv-spel. Detta för att föräldrar skulle få en chans att spendera tid med sitt eller sina barn och att familjen istället skulle umgås. Är det vårt uppdrag som lärare att se till att familjen får en stund tillsammans? Har föräldrar personligen uttryckt ett missnöje i att de inte kan umgås med sina barn, eller är det lärarens personliga åsikt som spelar in? Finns det inte andra sätt att umgås på som ej innefattar läxläsning? Dock så yttrade läraren fler syften med läxor, såsom att arbeta upp en studieteknik för framtida studier, men jag kan inte låta bli att hänga upp mig på familjestunden. Var ligger fokus på elevens lärande?

Under mina intervjuer var studiestöd ett vanligt förekommande ämne som respondenterna valde att belysa. För dem var det en viktig stund för eleven, speciellt för de som inte hade stöd från föräldrar, att få öva upp sina förmågor tillsammans med en kunnig pedagog. Kan ett studiestöd vara mer värdefullt än föräldrahjälp då lärarna "pratar samma språk" som eleven vid inläringen? Att använda sig av de begreppen som används i skolan, såsom addera istället för att plussa kan möjligtvis vara lättare att göra tillsammans med en lärare än en förälder. I resultatet uttryckte nämligen respondenterna att flera elever föredrog att göra läxan på studiestödet då de ansåg att föräldrarna inte kunde förklara tillräckligt bra för dem. Under lärarutbildningen läggs stor vikt vid att anpassa språket och genomgångar till olika elever, och lärarstudenter lär sig att förklara på olika sätt så att eleven förstår. Ett svar på ovan fråga kan vara att lärare är utbildade att förklara på olika sätt så att barnet förstår, vilket föräldrar inte är.

Studiestöd förekom inte i någon av de forskningsartiklar som finns representerade i den här studien utan där låg stödet istället hos syskon eller jämlingar (Coutts, 2004), (Cory & Bennett, 2017). Kan det vara så att studiestöd inte erbjuds gratis i de länder där artiklarna är skrivna? Den svenska forskningen kring läxa är skral, vilket tvingade mig att läsa och analysera internationell forskning, främst amerikansk sådan. Min (något undermåliga) kännedom kring det amerikanska skolsystemet är att en så kallad tutoring (handledning) förekommer, men är inte gratis. Dock så verkar studiestöd i Sverige vara en självklarhet på många skolor, då lärare och/eller rektorer avsätter tid till att en sådan ska finnas. Hur kan det vara så självklart i Sverige, men inte i USA? Svaret kan vara att det faktiskt erbjuds gratis studiestöd i USA, men att jag helt enkelt inte har hittat rätt artiklar att undersöka. Ett annat alternativ kan vara att ett studiestöd inte behövs i lika stor utsträckning då de tar tillvara på den kunskap som syskon och jämlingar besitter och nyttjar därför mer hjälp från dem.

Resultatet visade att lärarna ansåg att uppföljning av läxan är en nödvändig del för bekräftelse, avstämning och motivation men i forskningen belyses dock inte uppföljning i den bemärkelsen. En av lärarna menade att det inte var någon poäng i att rätta läxan eftersom hon inte visste vem som egentligen genomfört den. Hur viktig är det egentligen att rätta läxan om man inte vet vem som har gjort den? Min tolkning är att den generellt används som en summativ bedömning, där läraren stämmer av att eleven har gjort rätt. Sedan finns det de lärare som arbetar med

uppföljningen på ett formativt sätt, att eleven får veta vad den behöver arbeta vidare med. Vidare visar resultatet att uppföljningen och rättningen fungerar som ett sätt att ge eleven beröm, bekräftelse och som en motivator att faktiskt göra den. Jag funderar mycket på vad som känns rätt för mig i mitt kommande arbete. Är det, för mig som lärare, värt att lägga all tid på att summativt rätta läxan när man samtidigt rättar i matematik- och svenskböcker som eleverna arbetar med i skolan. Och om det används som en motivator för eleverna, hur blir det då för de elever som inte gjort läxan? Kan den uteblivna berömmen få dem att må dåligt? När ska de få chansen att få samma beröm? Jag tilltalas mer av sättet Alice använder, där uppföljningen av läxan ses som ytterligare ett lärtillfälle för eleverna. De rättar läxan tillsammans under en lektion där varje uppgift går igenom på tavlan och eleverna får bidra med sin kunskap till problemet. På så sätt får de elever som eventuellt inte har gjort eller förstått läxan en chans att repetera uppgifterna och lära sig av sina klasskamrater. För att få svar på alla de frågor som har väckts i diskussionen krävs dock vidare forskning. Vilket är egentligen det bästa sättet att bearbeta en läxa på? Är det nödvändigt att rätta läxan? Vad är mest motiverande för eleven? Vad säger forskningen kring uppföljning av läxan?

Resultatet och analysen visade att ett dominerande syfte med läxan var att öva upp en god studieteknik (om än problematiskt för de yngre årskurserna) och att det var viktigt till vidare studier (Coutts, 2004), (Bempechat, 2019) och (Epstein & Van Voorhis, 2001). Motiverar man egentligen de yngre årskurserna genom att säga att de kommer ha nytta av det när de blir äldre? Min erfarenhet är att barn gärna lever här och nu och har svårt att nå ett mål som ligger för långt bort. Även om ovan nämnda forskning har visat att det är viktigt att barnet lär sig att "plugga smart", och man själv förstår vikten av det, så är det tämligen svårt att föra det argumentet till barnen. Om det nu tar eleven ett par år att förstå vikten av läxan för studieteknikens skull, finns det andra sätt att motivera dem på vägen? Jag vill koppla ovan tanke till den beröm och feedback de intervjuade lärarna gav sina elever som genomfört läxan. Kan den beröm, i form av klistermärken och annan uppmuntran, som de intervjuade lärarna praktiserar vara en god (och tillräcklig) metod för att sätta små delmål för eleverna på vägen till det verkliga målet? I forskningen framkom det att elever inte förstod syftet med läxan utan genomförde den för att de inte ville hamna i trubbel. Motivation och elevens behov av beröm är en intressant fråga och kan vara ett ämne för fortsatt forskning.

Slutligen diskuteras de listade kriterierna för en god läxa, både från en amerikansk såsom en svensk pedagog. Tanken var att använda dessa som en referenspunkt genom resultatet och förväntningen var att dessa skulle ta mycket plats. Vatterott listade meningsfullhet, effektivitet, äganderätt, kompetens och estetiskt tilltalande och av dessa framkom främst att läxan ska kännas meningsfull för eleven och att barnet ska känna sig kompetent att genomföra den. Något som saknades i resultatet var äganderätt där eleven får, inom ramen av uppgiften, möjlighet att välja vilket sätt som läxan ska genomföras istället för att alla elever gör likadant. Detta kan förklaras genom att ändamålet med studien inte var att ta reda på hur läxorna såg ut, utan att klargöra vilket syfte själva läxan fyller. Att läxan ska vara estetiskt tilltalande framkom inte heller, vilket möjligtvis också kan förklaras som ovan (Vatterott, 2010). Gällande Westlunds kriterier menade respondenterna att läxan är något som redan är känt för eleven men som ska färdighetstränas. Westlund menar också att läxan ska följas upp, vilket syns i resultatet men inte i forskningen, och har problematiserats ovan. Däremot menar Westlund att läxan inte ska kräva någon hjälp hemifrån (Skolvärlden, 2012), vilket motsäger både resultat och forskning. Där är föräldrar eller studiestödet centrala och flera respondenter ansåg föräldrars hjälp som angelägen. För att få reda på hur man som lärare ska tänka när en utformar läxan, huruvida eleven ska klara av att genomföra uppgiften själv eller om förälder eller studiestöd är en nödvändighet, krävs mer specificerad forskning kring ämnet.

Metoddiskussion

Eftersom jag i uppstarten av arbetet inte visste vilken riktning studien skulle gå valdes en något bredare intervjuguide med flera följdfrågor. Med den rika mängden frågor var det sedan lättare att analysera svaren och välja de teman som är relevanta för syftet och frågeställningarna. Frågorna var uppdelade i teman, med följdfrågor som kunde vara relevanta beroende på hur intervjupersonen svarade. Under tiden som respondenterna svarade på de andra frågorna kom fler åsikter och tankar upp som även dem var värdefulla till mitt resultat. I en semistrukturerad intervju tillåts denna flexibilitet då ordningsföljd, uppföljning av olika svar och så vidare ingår (Bryman, 2015). Nackdelen med mängden frågor var att det ibland blev ostrukturerat och under transkriberingen märktes att frågor som indirekt blivit besvarade under andra frågor likväl ställdes. Ofta tog läraren upp saker som senare skulle frågas, och jag fick på så sätt ta en stund då och då för att anpassa i min intervjuguide.

Att få tag på respondenter var svårare än trott. Målet var, som skrivet ovan, att få ihop fem fysiska intervjuer, men jag fick bara ihop två lärare som ville ställa upp på en fysisk intervju. Dessa två deltog senare i samma intervju, vilket återkommer senare i diskussionen. Med resterande lärare gjordes telefonintervjuer. Dels för att personer från olika delar av landet ställde upp, dels för att de där det fanns möjlighet till ett fysiskt möte, föredrog intervju via telefon. Frågan varför ställdes aldrig, men jag ponerar att en intervju via telefon inte kräver lika mycket ansträngning från lärarens sida. Det finns, som nämnt i metoden, både fördelar och nackdelar med en telefonintervju varav främst fördelar upplevdes. Som redan nämnt så genomfördes alla intervjuer, förutom en, via telefon och jag upplevde mig mer avslappnad via telefon än den som genomfördes öga mot öga. Genom att inte behöva söka ögonkontakt med respondenten gjorde att fokus kunde ligga på mina frågor på datorskärmen och jag kunde skriva ner lite följdfrågor under tiden läraren pratade för att inte behöva avbryta samtalet. Min nervositet visade sig mer under den fysiska intervjun då jag kände mig något stressad av att försöka hålla en god kontakt med respondenterna samtidigt som jag skulle förbereda kommande frågor. Det var alltså svårare att fokusera på respondenten och jag tappade bort mig oftare under den fysiska intervjun. Det krävdes också mer tid för att sålla bland frågorna och intervjun flöt inte på lika bra som telefonintervjuerna gjorde. Övning ger färdighet sägs det, men jag fick bara möjlighet att genomföra en fysisk intervju, vilket gör att jag inte kan avgöra huruvida min intervjuteknik öga mot öga hade förbättrats eller ej.

De två lärare som besöktes för intervju skulle från början ställa upp på varsin intervju. Under den första intervjun anslöt dock den andra läraren till klassrummet (för att rätta matteböcker) och började flika in med åsikter kring frågorna. Senare anslöt även en tredje lärare och det blev vid flera tillfällen diskussioner som svävade iväg utom mina frågor. Detta gjorde att jag som amatörintervjuare kom av mig flera gånger och fick ta flera tillfällen att läsa igenom min guide för att få svar på min frågeställning. Efter intervjun menade den andra läraren att hon redan hade sagt det hon tyckte och vi båda kom överens om att en intervju med henne ej behövdes. Intervjutillfället blev således något obekvämt för mig, men hade inte någon påverkan på resultatet, då deras åsikter vävdades samman i en intervju men åtskildes som respondenter.

Referenser

- Bempechat, J. (2019). The Case for (quality) Homework. *Education Next* 19(1). 36-43.
- Bennett, D., & Cory, A. (2017). "Most Won't Do It!" Examining Homework as a Structure for Learning in a Diverse Middle School." *American Secondary Education* 45(2). 22-38.
- Bryman, A. (2015). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm:Liber.
- Cooper, H., & Valentine, J. C. (2001). "Using Research to Answer Practical Questions About Homework." *Educational Psychologist* 36(3), 143-153.
- Coutts, P. (2004). Meanings of Homework and Implications for Practice. *Theory Into Practice*. 43(3). 182-188.
- Epstein, J. L., & Van Voorhis, F. L. (2001). "More Than Minutes: Teachers' Roles in Designing Homework." *Educational Psychologist* 36(3), 181-193.
- Holme, I. M., & Solvang, B. K. (1997). *Forskningsmetodik: om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur.
- Läxa. I *Nationalencyklopedin*. Hämtad 2019-12-10 från:
<http://www.ne.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/läxa>
- Patel, R. & Davidson, B. (2019). *Forskningsmetodikens grunder: att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur.
- Skolverket. (2014). *Läxor I praktiken: ett stödmaterial om läxor i skolan*. Sotckholm: Skolverket.
- Skolverket. (2019a). *Läxor*. Hämtad 2019-11-24 från:
<https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/laxor>
- Skolverket. (2019b). *Hemläxors nytta inte självklar*. Hämtad 2019-12-13 från
<https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning-och-utvarderingar/forskning/hemlaxors-nyttainte-sjalvklar>
- Skolvärlden. (2012). *Lärare behöver problematisera kring läxor*. Hämtad 2019-12-10 från:
<https://skolvarlden.se/artiklar/1%C3%A4rare-beh%C3%B6ver-problematisera-kring-1%C3%A4xor>.
- Tam, V. C., & Chan, R. M. (2016). What is Homework For? Hong Kong Primary School Teachers' Homework Conceptions. *School Community Journal*. 26(1), 25-44.
- Vatterott, C. (2010). 5 hallmarks of good homework. *Educational leadership*. 68(1), 10-15.
- Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Bilaga - Intervjuguide

Inställning

- Vilken är din inställning till läxor?

Syfte

- Använder du dig av läxor i svenska eller matte, och om du gör det, varför?
 - *Tycker du att läxan fyller ett eller flera syften? Iså fall vilket/a?*
- Planeras läxan i förväg eller är det spontana läxor?
 - *Tycker du att det är någon skillnad på dessa typer? Varför?*
- Följer läxan undervisningen?
 - *Tycker du att den måste göra det?*
- Följer du upp läxan? Ge exempel på vad du gör.
 - *Är det viktigt med uppföljning?*
- Vad tänker du kring att individualisera läxan?
 - *Gör du det? Behövs det? Ge exempel.*
- Vad är dina åsikter kring att eleven tar hem och jobbar ifatt det den inte gör i skolan? I tillägg till läxa eller istället för läxa? Varför?
- Ge exempel på en bra läxa i svenska eller matte.
 - *och en dålig...*
- Kan du se några fördelar med läxan (som du inte redan har nämnt)?
 - *Nackdelar?*

Kunskapskrav

- Ger du ut läxor som hjälper eleven att nå kunskapskraven eller följer det centrala innehållet i lgr11?
- Jag har tidigare gjort en enkät kring läxor och en analys av den visade att många lärare inte tycker att läxan hjälper eleven att nå kunskapskraven. Nästa fråga var om elevens resultat i skolan hade försämrats eller förbättrats om läraren uteslöt läxor, vilket flera svarade att de hade försämrats. Har du några tankar kring det?